

AZ ÉRTÉKKÖZÖSSÉGEN ÉS A LOKÁLIS ALAPON SZERVEZŐDŐ ISKOLÁK PEDAGÓGUSA A DIGITÁLIS OKTATÁSBAN

KOPECSKÓ-HODOSI Zsófia

ABSTRACT

This study examines whether indicators of teacher effectiveness in digital literacy align in value-based schools and in local schools according to the opinion of parents. Previous research has shown that efficiency of teacher performance is influenced by the image lives in student families about the school and teachers. This study used an online questionnaire to ask parents of students at public and parochial institutions how effective they found the help that teachers provided for digital learning. It also explored what abilities are required for the teachers to be competent in effective teaching. The results are showing that teachers in value-based schools are mainly expected to be helpful and emphatic, however teachers in local schools are more expected to pay attention to individual needs, to clearly prescribe expectations and to provide consecutive feedback.

KEYWORDS

Digital literacy, teacher effectiveness, parental evaluation, value-based schools, local schools

BEVEZETŐ

2019-ben, a kínai Vuhan tartományban egy, az emberre is veszélyes vírus került kimutatásra. A zoonóziv módon terjedő fertőzés terjedésének lassítására, esetlegesen teljes megállítására a közösségi vagy szociális távolságtartást (social distancing) találták megoldásként. Ebből kifolyólag egyre több ország kormánya törekedett arra, hogy a munkahelyeken történő munkavégzést, valamint az oktatási formákat a digitális térbe helyezze át. Ebből kifolyólag 2020. március 16-tól Magyarországon is tantermen kívüli digitális oktatás került bevezetésre, amelyre ezidáig nem volt precedens, így a pedagógusokat (és a tanulókat, valamint szüleiket is) új kihívás elé állította.

Az óvintézkedések nyomán bevezetett új oktatási forma azóta számos elnevezéssel vált a pedagógiai szakirodalom részévé, azonban konszenzus még nem alakult ki a terminus pontos alkalmazására. Az oktatási szakemberek által már említésre került, mint „kényszertávoktatás” [1] mások a „karanténpedagógia” [2], „digitális átállás” [3] jelzővel illetik.

A tanulmány egy online keretek között végzett empirikus vizsgálat eredményeit mutatja be, kiemelt figyelemmel az értékközösségen és a lokális alapon szerveződő oktatási intézmények pedagógusai felé támasztott szülő követelményekre.

A KUTATÁS ELMÉLETI FORRÁSAI A PEDAGÓGUS SZEMÉLYISÉGE, MINT A HATÉKONYSÁG EGY TÉNYEZŐJE

A pedagógiai és oktatáspszichológia területének kutatói régóta törekednek arra, hogy feltárják a pedagógusi pálya gyakorlójával szemben milyen pszichológiai követelmények fogalmazódnak meg, valamint, hogy a pszichikus sajátosságok függvényében miként tud megfelelő módon eleget tenni a tanítás szerteágazó feladatrendszerének. Céljuk annak kimutatása volt, hogy

az egyre jobb tanulói teljesítmények és eredmények a pedagógusok milyen emberi vonásaival és szakemberi kvalitásaival mutatnak összefüggést. A legtöbb kutató arra a feltételezésre építette további kutatását, miszerint a hatékonyság mindenekelőtt a pedagógus személyiségének jellemzőivel és az azok által determinált képességeivel és a pályagyakorlási kompetenciával hozható összefüggésbe. Mára nagymértékben tisztázódní látszik, hogy a tanári általános kompetencia minőségét, a pedagógiai képességek jellegét és szintjét egyfelől az úgynevezett szakmai tudás, másfelől a változatos személyiségbeli tényezők rendszere, azok szervezettsége és ötvözöttsége eredményezi. [4]

Olson és Wyett [5] kiemelik a tanári személyiség fontosságát a pályára való alkalmasság elemzésekor. Azonban hangsúlyozzák, hogy a tanárokat nem csupán képzettségük mentén lenne szükséges kiválasztani, hanem személyiségük és karakterük nyomán is, hiszen többet tanítunk azáltal, akik vagyunk, mint azáltal, amit tanultunk. Kutatásaik tanulsága szerint a tanárok érzelmi kompetenciái közvetlen hatással vannak a diákok tanulmányaira. Az érzelmi hatások a személyiségen keresztül érvényesülnek. Egy tanár esetében akkor beszélhetünk eredményességről, ha a viselkedése, az érzelmei harmóniában állnak egymással és a tanítási helyzettel, ha diákjai kongruens személyként tartják számon, aki empátiával, tisztelettel és méltósággal fordul feléjük.

A jó tanár jellemzőinek megállapításában és ennek vizsgálatának fontosságában, már 30 évvel korábban, Christopher M. Clark [6] figyelemre méltó eredményre jutott. Vizsgálatai alapján hangsúlyozta, hogy nem a szervezési készségek vagy a pedagógiai ismeretek a legfontosabbak, hanem az emberi kapcsolatok kezelésének módja. A jó tanár együtt tud nevetni tanulóival és szoros kapcsolatot ápol velük. Ehhez a kölcsönösen elfogadó és támogató attitűdhez kapcsolódik a lelkesedés, a pozitív, derűs attitűd is. A tanárnak képesnek kell lennie arra, hogy kimutassa szeretetét, megbecsülését és bizalmát növendékei iránt, fel kell tárnia azok jó tulajdonságait. A kapcsolati faktor súlyát Lubinszki [7] is hangsúlyozza, miszerint a tanár és diákjának kapcsolati minősége alapvetően meghatározza a pedagógiai munka sikerességét, eredményességét, egyúton növeli a tanulók motivációját az ismeretelsajátítás iránt.

Michele Charles [8] *Attributes of Effective Teachers* címet viselő doktori disszertációjának a téma szakirodalmi háttérét feldolgozó részében hangsúlyozza, hogy a tanárok, amennyiben optimális kapcsolatot tudnak kialakítani diákjaikkal, elősegítik a tisztelet és kedvesség kialakulását. A pedagógusok képesek arra, hogy inspirálják hallgatóikat és motiválják őket a siker elérésére. Charles fontosnak tartja feltárni a hatékony pedagógus attribútumait, hiszen ezeket továbbadva támogathatja a pedagógusokat hatékonyságuk fokozásában. A kutatás eredményeiből kitűnik, hogy a legtöbb képesség a kapcsolatokon alapuló attribútumok csoportjából került ki, amely a tulajdonságok 72%-át jelenti. Ezek az elérhetőség, a diákokba vetett hit, az elkötelezettség, együttérzés, empátia, tanulókkal való harmonikus kapcsolat, tisztelet, tanulókkal való kommunikáció, megértő attitűd, tanulók problémáira való nyitottság.

Brooks és Goldstein [9] vizsgálati eredményei kimutatták, hogy az eredményes tanulás alapja, ha a pedagógus képes tanulóival bizalmas légkört kialakítani.

Britt [10] hangsúlyozza, hogy az iskoláknak tisztában kell lenniük azzal, hogy személyek (jelen esetben diákok és tanárok) közötti kapcsolat, valamint a kommunikáció növelheti az oktatás eredményességét.

AZ ÉRTÉKKÖZÖSSÉGEN, VALAMINT A LOKÁLIS ALAPON SZERVEZŐDŐ ISKOLÁK PEDAGÓGUSKÉPE

Az iskola feladata több, mint csupán a tanulók kognitív fejlesztése. Ennél egy sokkal komplexebb feladatkört is ellát, a növendékek nevelését. [11] Ezzel egyidőben a társadalmi elvárások teljen mértékben átfomálták a pedagógussal szembeni követelményeket. A szerepelvárások magukban foglalják többek között a pótszülői, terapeutai, facilitátori, mendzseri, rendezői, szakértői, tanácsadói, team-munkatársi, kutató-fejlesztői, innovátori, alkotó, valamint pályázatíró szerepkört egyaránt. [12] játszik az intézmény, illetve az intézményt képviselő személyek, a pedagógusok és a szülők viszonyrendszere. [13] Ezért is lényeges rávilágítani arra, milyen tulajdonságokat tartanak a diákok szülei fontosnak a gyermekeiket tanító pedagógusok esetében.

A kutatás témájának szakirodalmi háttérét feltárva megállapítható, hogy az értékközösségen alapuló intézmények pedagógusaival kapcsolatban Pusztai Gabriella és munkatársai korábban már számos tanulmányt bocsátottak az érdeklődők rendelkezésére. Azonban kifejezetten a lokális alapon szerveződő iskolák tanáraival kapcsolatban nincsenek kifejezett kutatások, sokkal inkább általános pedagóguskutatásokról számolhatunk be.

Pusztai Gabriella [14] és munkatársai a tanári odafigyelés-index segítségével összehasonlítást végeztek az egyházi és állami fenntartású intézmények pedagógusai között. Kutatásukban arra az eredményre jutottak, hogy az értékközösségen alapuló intézmények tanárai nagyobb arányban hallgatják meg tanulók esetleges magánéleti problémáit, jövőbeli terveit, mint a lokális alapon szerveződő intézményeké. Iskola szintű kontextusban elmondható, hogy a felekezeti intézmények pedagógusai átlagon felüli figyelmet fordítanak növendékeikre, míg a nem egyházi szektorba tartozó tanulók többsége olyan légkörben tanul, ahol a kisebbségben van azon diákok száma, akik nagy tanári odafigyelést érzelnek. Erre az egyházi fenntartású iskolák esetében lehetőséget teremtenek a lelki alkalmakat magukba tömörítő extrakurrikuláris foglalkozások, míg a lokális alapon szerveződő iskolákra olyan tanórán kívüli szakkörök a jellemzőek, amelyek kevesebb lehetőséget biztosítanak a közvetlenebb tanár-diák viszony kialakítására.

A felekezeti intézmények pedagógusainak munkájára, valamint személyiségére vonatkozó tanulói véleményt más iskolában tanító pedagógusokkal való összehasonlításban szintén Pusztai és munkatársai vizsgálták. A kapott eredmények azt mutatják, hogy „*a tanulók monitorozzák a tanáraik magatartását*”. [14] A lokális alapon szerveződő intézménybe járó tanulók válaszaiból a tanáraikról kirajzolódó pozitív kép a szakmai tudás és a megszerzett szakértelem fontosságát tükrözi vissza, amely arra enged következtetni, hogy ezen iskolák diákjai főként a tanórákon szerzett impresszióik alapján képezik le pedagógus-képüket.

Dronkers és Róbert [15] a nemzetközi, valamint hazai eredményességi mutatók összevetése során arra a megállapításra jutott, hogy az egyházi intézmények diákjai jobb teljesítményt nyújtanak, mint a más fenntartó által működtetett iskolák növendékei. Ezen eredmények háttérben a társadalmi tőkét azonosították, amelyet az iskolák sajátos közössége mellett a vallásos háttér teremt. Pusztai [16] szerint ebben nem csupán a vallásos háttér játszik erőteljes szerepet, hanem az az egységes normarendszer is, amelynek érvényre juttatását a tanárok feladatuknak tekintenek.

Breznysnyánszky, Vincze és Holik [17] a református iskolák érték és normarendszerére vonatkozó vizsgálatában kimutatta, hogy az egyházi iskolák értékfelfogása személyközpontúbb, azaz gondolkodásuk középpontjában a gyermek, mint individuum áll. Ennek az értékrendnek a közvetítése a pedagógus feladata, aki ezt legfőképpen a személyiségével teheti meg. [18] Ezen személyiségjegyek által válnak képessé arra, hogy a növendékekben kialakítsanak konfliktusmegoldó stratégiákat.

Kotschy [19] a felekezeti intézmények pedagógusaihoz kötődő tulajdonságokat tárta fel vizsgálatában. Kutatásában a megkérdezettek elsősorban a keresztény értékeket kötik a tanárokhoz, míg második helyen a gyermekekhez való viszony, valamint az elhivatottság áll.

Marton Eszter [20] kutatásában a szülők a pedagógusokkal szemben elvárásként fogalmazták meg a gyermek teljesítményéről való gyakori visszajelzést, valamint hangsúlyozták annak fontosságát, hogy a pedagógus elérhető legyen számukra az esetlegesen felmerülő kérdésekkel, problémákkal kapcsolatban. A kutatás eredményeként kirajzolódik a pedagógus-szülő-gyermek közötti szoros kapcsolattartás igénye. A megkérdezett szülők egy része hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a pedagógustól instrukciót kapjon gyermeke otthoni tanulásának támogatására vonatkozóan. A szülő ilyen módon történő bevonódása bizonyítottan támogatja a gyermekének sikeres iskolai előmenetelét.

Hunyady és Nádasi [21] által végzett vizsgálat rámutatott arra, hogy az elmúlt években a szülők számára fontos indikátorrá vált a gyermek iskolaválasztásával kapcsolatban a pedagógus felkészültsége, valamint az, képes-e meghitt és nyugodt környezetet teremteni az osztályteremben az ismeret elsajátításához.

Szintén a pedagógusok felkészültségének fontosságát hangsúlyozza Bacskai Katinka [21], aki kutatásában a tanulmányi eredményességet a tanárookra vonatkozó jellemzők közül a felkészültséggel és a széles módszertani repertoárral hozza összefüggésbe.

Az iskolai légkörre vonatkozó vizsgálatokban szintén hangsúlyos a tanár diákokkal kialakított jó kapcsolata, kiemelten a közöttük létrejövő interakció minősége jelenik meg, mint befolyásoló tényező a tanulók tanulmányi eredménye esetében. [21]

Paulo Santiago (2002) kutatási eredményiben kiemelte, hogy a diákok teljesítményére az alábbi tanári magatartási formák voltak hatással: rugalmasság, kreativitás, széles módszertani repertoár, nyitottság, reális követelmények, folyamatos visszajelzés.

A KUTATÁS MÓDSZERTANI KERETEI

A vírushelyzet okán életre hívott digitális tanrenddel foglalkozó szakirodalmi feltárásunk során nem találtunk olyan kutatással, mely a szülők véleményét vizsgálta az értékközpontú és lokális alapon szerveződő intézményekben dolgozó pedagógusok hatékonyságával kapcsolatban. Így kutatásunkat e célból folytattuk le.

Fel kívántuk tární mutatható-e ki eltérés az egyházi, illetve állami intézményben dolgozó tanárok felé irányuló szülői elvárásokban.

Azt feltételeztük, hogy míg az egyházi intézmények dolgozóival szembeni elvárások sokkal inkább emberi értékekre irányulnak, addig az állami intézmények pedagógusai felé szakmai kritériumokat fogalmaznak meg a szülők. Valamint ezen tényezők vizsgálata mellett fel kívántuk mérni a vírushelyzet okán megvalósult digitális oktatással kapcsolatos szülői elégedettséget.

Vizsgálatunkat 2021 tavaszán, a második, tantermen kívüli digitális oktatás során végeztük. Fontos megemlíteni, hogy ekkor már a középfokú intézményekben 2020 októbere óta nem volt jelenléti oktatás, míg az alacsony fokú intézmények 2021 márciusában kényszerültek átállni a személyes jelenléti oktatásra.

A kutatáshoz alkalmazott kérdőívet Google Forms felmérésadminisztrációs szoftver segítségével állítottuk össze.

A szülők véleményének feltérképezésére a közösségi média platformja volt segítségünkre, hiszen az egészségügyi szigorítások miatt nem volt lehetőség személyes módon történő vizsgálat levezetésére.

A szoftver segítségével összeállított kérdőív került később megosztásra a legismertebb közösségi média különböző, iskolás korú szülőket magában foglaló csoportjaiban. A kérdőív első része szocioökonómia státusz feltérképezésére szolgáló kérdéseket tartalmazott. A társadalmi-gazdasági helyzetet feltáró kérdéseket követően a gyermek iskolájának fenntartójára, típusára vonatkozó kérdésekre kértük a szülők válaszait.

A kérdőív első íteme szülői attitűd felmérésére szolgált arra vonatkozóan, milyen mértékben elégedett a kitöltő szülő a pedagógusok által nyújtott támogatással a digitális tanrend során. Az elégedettség mértékét négy fokú Likert-skála jelölte.

A kérdőív ezt követő kettő íteme nyitott kérdéseket tartalmazott. Az első kérdésben a szülőket azon pedagógus – tulajdonságok felsorolására kértük, amelyeket szükségesnek tartanak az digitális oktatás eredményes megvalósítása során.

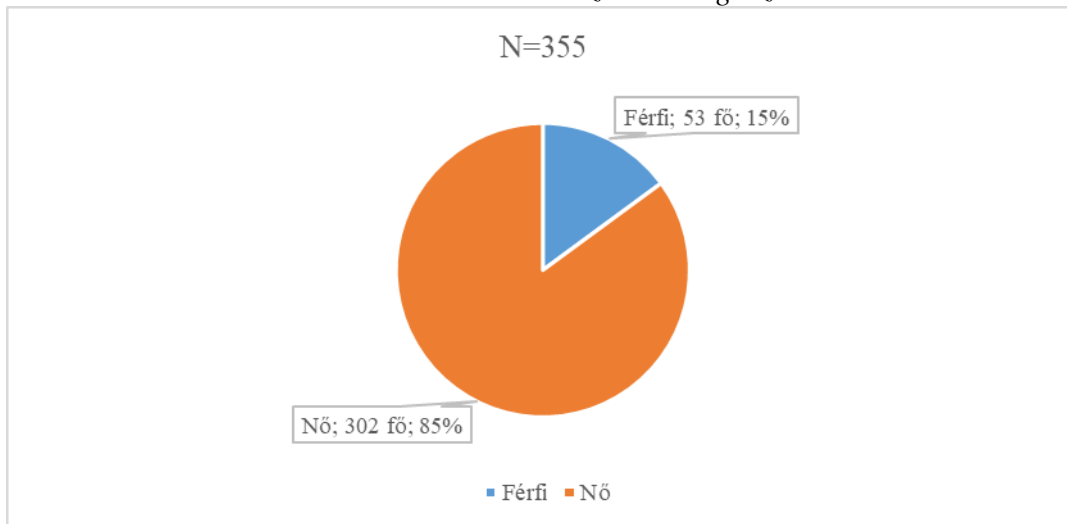
A kérdőív utolsó kérdésében, arra kívántunk választ kapni, miként tudja a pedagógus a szülői bevonódás eredményességét támogatni.

Az felméréshez alkalmazott felület két hétig volt elérhető a kitöltésre nyitott szülők számára, ez idő alatt 355 főtől (N=355) érkezett vissza űrlap. A kérdőív témájának relevanciáját jelzi a rövid idő alatt elért nagy számú kitöltés. Az űrlap kitöltése önkéntes és anonim volt, nem tartalmazott személyes adatokra vonatkozó kérdéseket. A kutatás során nem törekedtünk a reprezentativitás elérésére, mivel nem állt módunkban a vizsgálatban részt vevő személyeket a társadalomtudományi módszertan alapján kiválasztani.

A VIZSGÁLAT EREDMÉNYEI

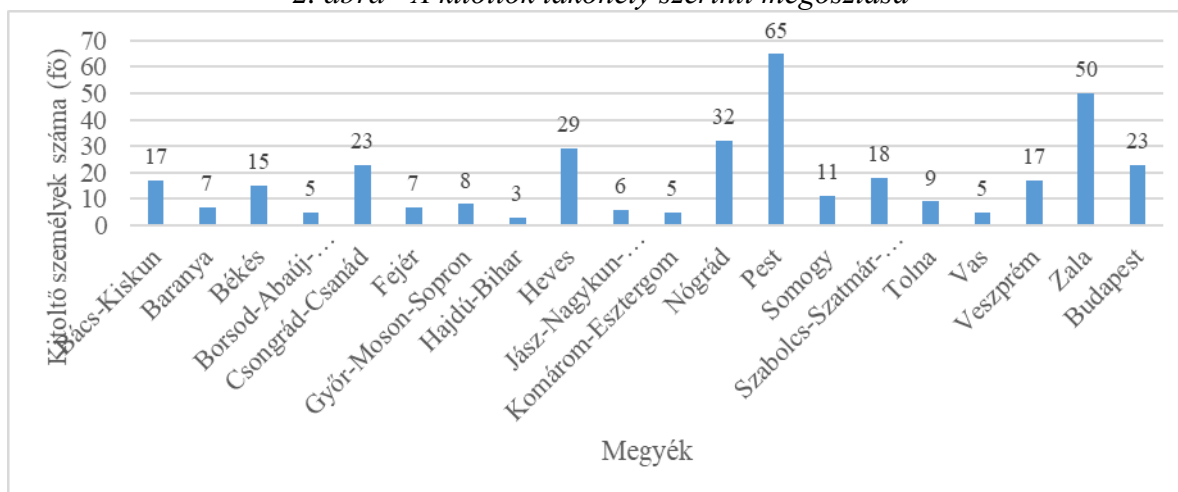
A kutatás mintáját képező elemszámokat és a minta nem szerinti megoszlását az 1. ábra szemlélteti. A kitöltő személyekről elmondható, hogy a válaszadók között az édesanyák magasan felülreprezentáltak az édesapákkal szemben.

1. ábra - A minta nemek szerinti megoszlása

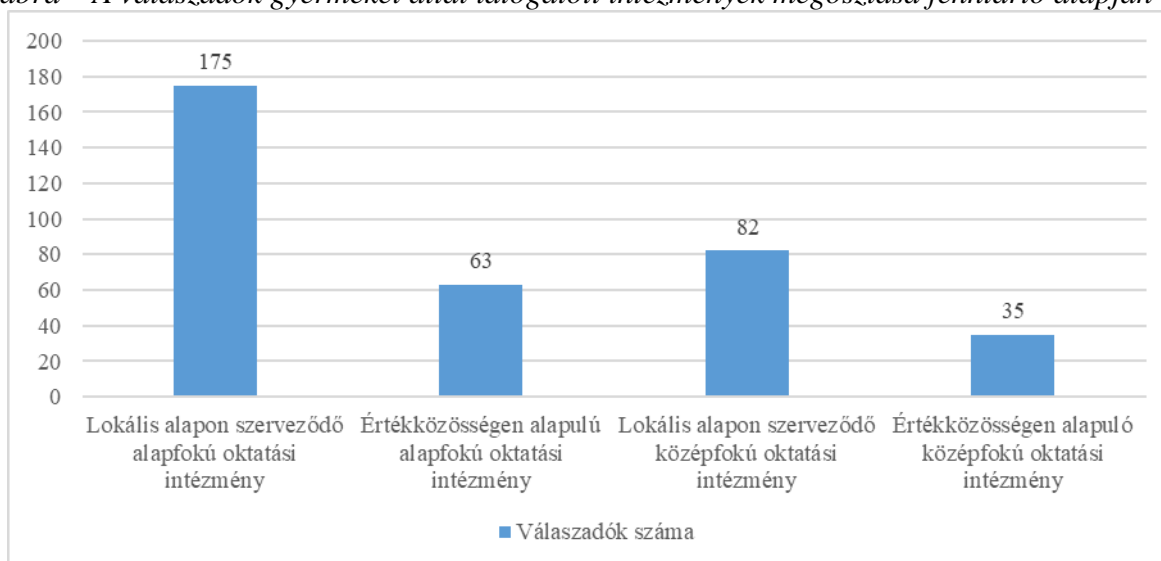
A válaszadók lakóhely szerinti megoszlásáról elmondható, hogy minden megyéből és a fővárosból is érkezett beküldött űrlap. A 2. számú oszlopdiagram célja bemutatni azt, hogy a kérdéssorozat témaköre az ország egész területéről kitöltésre motiválta a szülőket. Ez a mutató egyértelműen jelzi azt, hogy a szülők nyitottságot mutattak a kérdőív témaköre iránt, szívesen osztották meg véleményüket.

2. ábra - A kitöltők lakóhely szerinti megoszlása

A 3. ábra az intézmények fenntartó szerinti megoszlását mutatja. Az ábra szemlélteti, hogy a lokális alapon szerveződő intézmények tanulóinak szüleinek aránya nagyobb, mint az érték-közösségen alapuló intézménybe járó gyermekek szüleié. Ezek az adatok feltehetően a két intézménytípus számbeli eltéréséhez vezethetők vissza.

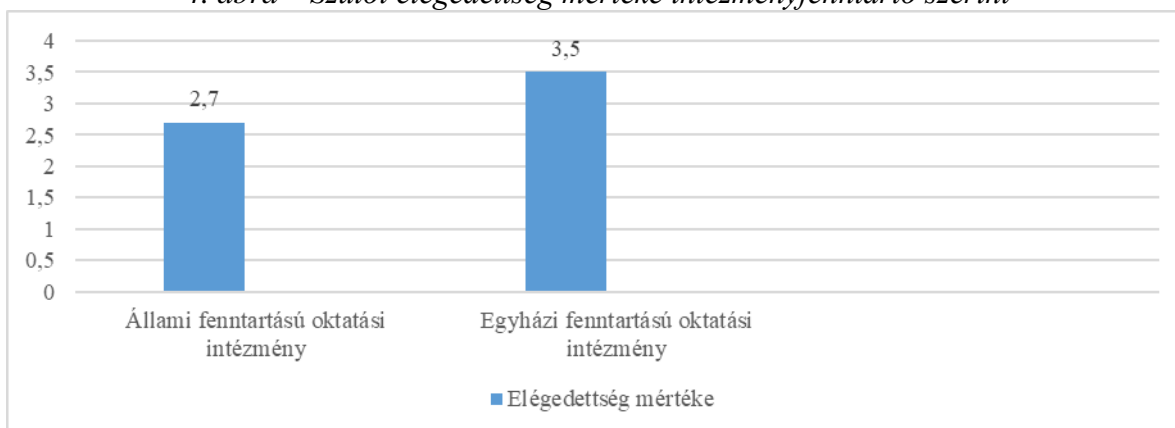
3. ábra – A válaszadók gyermekei által látogatott intézmények megoszlása fenntartó alapján

A beérkezett űrlapok válaszai intézményi fenntartók és intézményi szintenként is kiértékelésre kerültek.

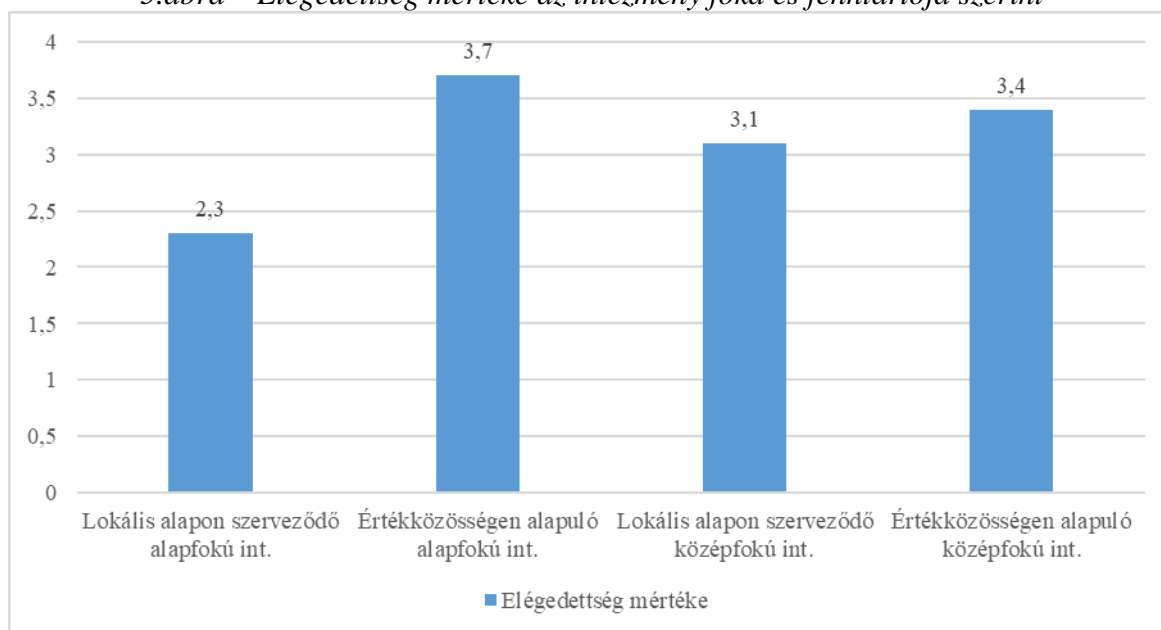
Elsőként arra kerestük a választ, milyen mértékben voltak elégedett a szülők a digitális oktatással, a tantermen kívüli oktatás során a pedagógus munkájával. Az 4. számú ábra ennek eredményeit szemlélteti. Látható, hogy az érték-közösségen alapuló intézmények tanulóinak szülei elégedettebbek voltak az oktatás minőségével, a pedagógusok munkájával, mint azon szülők, akik gyermeküket lokális alapon szerveződő iskolába írták.

4. ábra – Szülői elégedettség mértéke intézményfenntartó szerint

Az elégedettség mértékének intézményfokonként és fenntartó szerint tovább elemezve elmondható, hogy mind az alapfokú, mind a középfokú oktatásban az értékközösségen alapuló intézmény tanulóinak szülei számoltak be nagyobb elégedettségről a tantermen kívüli digitális oktatással kapcsolatban. (5.ábra)

5. ábra – Elégedettség mértéke az intézmény foka és fenntartója szerint

Az elégedettség mértékének vizsgálatát követően arra kértük a válaszadókat gyűjtsék össze azokat a tulajdonságokat, amik a digitális oktatásban dolgozó, eredményes pedagógust jellemzik. Ennek eredményei a 1. és 2. táblázat szemlélteti előfordulási gyakoriság szerinti sorrendben. A 1. táblázat fenntartó szerint, míg a 2.-on intézményi fok szerint is feltüntettük az eredményeket.

1. táblázat – Az eredményes pedagógus tulajdonságai a lokális alapon szerveződő, valamint az értékközösségen alapuló intézmények összehasonlításában

	Lokális alapon szerveződő intézmények	Értékközösségen alapuló intézmények
Válaszadók által megjelölt tulajdonságok	IKT ismeret	Segítőkészség
	Segítségnyújtás a tananyag elsajátításában	Empátia
	Differenciálás	Együttműködés
	Folyamatos visszajelzés	Motivációs attitűd
	Elérhetőség	Helyzethez való alkalmazkodás

2. táblázat – Az eredményes pedagógus jellemzői az intézmény foka és fenntartója szerint

	Lokális alapon szerveződő alapfokú intézmények	Értékközösségen alapuló alapfokú intézmények	Lokális alapon szerveződő középfokú intézmények	Értékközösségen alapuló középfokú intézmények
Válaszadók által megjelölt jellemzők	IKT-ismeret	Empátia	Határidők pontos meghatározása	Segítőkészség
	Segítségnyújtás a tananyag elsajátításában	Segítőkészség	IKT-ismeret	A tanulók lelki állapota iránti érdeklődés
	Módszertani segítségnyújtása a szülőknek	Támogató attitűd	Terhelhetőség figyelembevétele	Elérhetőség
	Terhelhetőség figyelembevétele	IKT-ismeret		Visszajelzés kérése a tananyag elsajátításáról

A táblázatból kitűnik, hogy azok a szülők, akiknek gyermekei lokális alapon szerveződő intézménybe járnak, sokkal inkább előtérbe helyezik a pedagógusok szakmai ismereteinek fontosságát, míg azoknál a szülőknél, akik egyházi fenntartású intézménybe iratták gyermeküket, az emberi értékek priorálnak.

A 2. táblázatban nem csupán az intézmény fenntartója alapján, hanem az oktatási rendszerben elfoglalt szintek szerint is csoportosítottuk a kapott válaszokat.

A táblázat adatai szemléltetik, hogy az alsófokú, állami fenntartású intézménybe járó gyermekek szülei számára a legfontosabb jellemző, hogy a pedagógus megfelelő szintű IKT ismerettel rendelkezzen. Az IKT-ismeret kifejezést, mint összefoglaló kategóriát alkalmazzuk. Olyan szülői válaszokat foglal magában, mint az interaktív tananyag alkalmazásának képessége, a tananyag-digitalizálása és annak átadásának eredményes megvalósítása, interneten elérhető tudásanyagok csatolása a tananyaghoz. Az állami fenntartású általános iskolába járó gyermekek szülei fontos jellemzőnek tartják még az IKT-ismereten kívül, hogy pedagógus ne csupán elküldje a tanulók számára a tananyagot, hanem segítse is őket ennek feldolgozásában, valamint módszertani segítséget nyújtson a szülőknek, miként tudják gyermekeik otthon tanulását hatékonyan támogatni. Ezen tényezők mellett a megkérdezettek jelentős része kiemelte, hogy elvárja a pedagógustól, hogy a tananyag átadásakor figyelembe vegye a pandémia okozta új helyzetet és ezt a tananyag mennyiségének kiadásakor is előtérbe helyezze.

Ezzel szembe az értékközösségen alapuló általános iskolák tanulóinak szülei csupán a negyedik helyen említették meg az IKT ismeretet, mint elvárando indikátort a digitális oktatás eredményes pedagógusától. Az első három helyre olyan emberi értékek kerültek, mint az empátia, a segítőkészség és a támogató attitűd.

Az állami fenntartású középiskolák és egyházi fenntartású középiskolák összehasonlításakor szintén hasonló tényező figyelhető meg. Míg az állami intézmények esetében a szülők a legfontosabbnak a határidők (elkészítendő feladatok beküldésének időpontja és platformja) pontos megjelölését tartják, addig az egyházi intézmények pedagógusaival szemben a legfőbb elvárás, hogy segítőkészek legyenek a hozzájuk forduló diákokkal, valamint érdeklődjenek az iránt, miként viselik tanulóik a pandémiával járó pszichés megterhelést. Csúpan a megkérdezettek negyede jelezte, hogy fontosnak tartja, hogy a pedagógus elvárja diákjaitól a tananyag elsajátításáról való visszacsatolást. A lokális alapon szerveződő középiskolák tanulóinak szülei esetében csak a harmadik helyen jelenik meg az igény (mint pszichológiai tényező és nem szakmai kritérium), hogy a tanárok vegyék figyelembe a gyermekek terhelhetőségének mértékét.

A kérdőív utolsó kérdésében arról kérdeztük a szülőket, hogy őket miként tudja a pedagógus támogatni abban, hogy gyermekeiket hatékony segítsék a tantermen kívüli digitális oktatás során. A válaszok jelen kérdés esetében is táblázatban kerültek összehasonlításra, amelyet a 3. táblázat szemléltet.

Mindkét típusú általános iskola, valamint az értékközösségen alapuló középfokú oktatási intézmények esetében is egyezőséget találhatunk azzal kapcsolatban, hogy a szülők számára a legfontosabb a pedagógus elérhetősége, hogy kérdéseikkel kereshessék őt. Míg az állami fenntartású középiskolák tanulóinak szülei számára az nyújtotta a legnagyobb segítséget, ha a pedagógus folyamatos visszajelzést nyújt a gyermekük teljesítményéről.

Mindkét típusú általános iskola esetében egyaránt fontos volt a szülők számára, hogy a pedagógus módszertani támogatással lássa el őket, hiszen ebben az életkorban a gyermekeknek még gyakran van szüksége szülői segítségre a feladatmegoldások során.

3. táblázat – A szülők támogatásának optimális lehetőségei intézménytípusok szerint

A szülők támogatásának optimális lehetőségei	<i>Lokális alapon szerveződő alafokú oktatási intézmény</i>	<i>Értékközösségen alapuló alafokú oktatási intézmény</i>	<i>Lokális alapon szerveződő középfokú oktatási intézmény</i>	<i>Értékközösségen alapuló középfokú oktatási intézmény</i>
	Elérhető	Elérhető	Visszajelzés	Elérhető
	Módszertani segítség	Módszertani segítség	Egyértelmű elvárások	Online óra
	Visszajelzés küldése	Digitális feladatok	Ne a szülőnek kelljen a tananyagot megtanítania	

BEFEJEZÉS

Kutatásunkban arra kértük a részt vevő szülőket, hogy a 2021-es tanév tavaszán elrendelt digitális oktatásról, az oktatás mozgatórugóiról, a pedagógusokról osszák meg véleményüket, meglátásaikat. Fontos szempont volt, hogy feltárjuk, található-e különbség az értékközösségen alapuló és a lokális alapon szerveződő intézmények dolgozóival szembeni elvárások között.

A saját összeállítású kérdőív rövid rendelkezésre állása ellenére is sok válasz érkezett, amely jelzi azt, hogy a szülők érdeklődnek a téma iránt, szívesen nyilvánítanak véleményt.

A szülők válaszai alapján elmondható, hogy az egyházi intézménybe járó tanulók szülei elégedettebbek voltak a tanárok munkateljesítményével, mint az állami intézménybe járó gyermekek szülei.

Kutatásunk elején hipotézisünkben feltételeztük, hogy az egyházi intézményhez kötődő szülők a pedagógusokkal szemben sokkal inkább emberi értékek megjelenését várják el, míg az állami intézményt preferáló szülők szakmai kritériumokat fogalmazznak meg. Ez a hipotézisünk teljesült, hiszen az értékközösségen alapuló intézmények dolgozóival szemben legfontosabb elvárásaként a segítőkészség, míg a lokális alapon szerveződő intézmények pedagógusaitól az IKT-ismeret fogalmazódott meg.

A szülői bevonódás a gyermekek jó teljesítményének, eredményességének fontos tényezője. Így fontosnak tartottuk feltárni azt, milyen módon tudják a pedagógusok a szülőket segíteni abban, hogy gyermeküket ebben a helyzetben támogassák. Ezen válaszok között nem található jelentős eltérés, hiszen a szülők jelentős része hangsúlyozta, hogy legfontosabbnak a pedagógus elérhetőségét tartja, hogy kérdéseivel bármikor felkereshesse a gyermekét tanító szakembert.

A tanulói teljesítményt, az iskolai eredményességet, végső soron az egész oktatási rendszer hatékonyságát meghatározó tényezők azonosítását a Coleman-jelentés óta (1966) számos nemzetközi és hazai kutatás célozta meg, és egyre több kutatás igazolta, hogy az iskolai teljesítményt a tanuló családjának bevonódása is erőteljesen támogatja. A digitális oktatásra való átállás következtében az említett szülői bevonódás még hangsúlyosabbá vált, szinte nélkülözhetetlen elemként jelent meg az „otthoni iskola” során. A szülők azonban nem pedagógusok. Így ebben a szokatlan helyzetben a tanároknak nem csupán a diákokat kellett támogatniuk, hanem a szülőket is, hogy hatékonyan segíteni tudják gyermekeiket.

IRODALOMJEGYZÉK

- [1] LÁZÁR Csilla. *Kreativitás az oktatásban a COVID-19 krízis idején*. Magiszter, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének szakmai-módszertani folyóirata. 2020/1. Magister Kiadó. Csíkszereda. 182-189.p.
http://epa.niif.hu/03900/03976/00059/pdf/EPA03976_magiszter_2020_01.pdf. Utolsó megtekintés: 2021.04.27
- [2] TÖLGYESSY Zsuzsanna. *Karanténpedagógia a közoktatásban*. http://www.tani-tani.info/karantenpedagogia_a_kozoktatásban, 2020. Utolsó megtekintés: 2021.04.27.
- [3] FARKAS Attila. *Félbeszakadt folyamatok*. http://www.tani-tani.info/felbeszakadt_folyamatok.2020. Utolsó megtekintés: 2021. 04. 27.
- [4] FODOR, László. *A pedagógusi hatékonyság pszichológiai és didaktikai tényezői*. <https://docplayer.hu/105507370-A-pedagogusi-hatekonysag-pszichologiai-es-didaktikai-tenyezoi.html>. (é.n.): Utolsó megtekintés: 2021. 05. 30.
- [5] OLSON, Carl O., WYETT Jerry L.. *Teachers need affective competencies*. Education. 2000/4. 741-744.p.

- [6] CLARK, M. Christopher. *A jó tanár*. Fizikai Szemle. 1990/9, 262-267.p.
- [7] LUBINSZKI, Mária. *A személyiség fenomenológiája*. In.: Knausz Imre (szerk.) *Gyermek, pedagógus, pedagógusképzés*. Új Helikon Bt. Budapest, 2008. ISBN: 9789638784209
- [8] CHARLES, Michele. *Attributes of Effective Teachers*, Concordia University. https://digitalcommons.csp.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1313&context=cup_commons_grad_edd. 2019. Utolsó megtekintés: 2020.04.12.
- [9] BROOKS, Roberts, GOLDSTEIN, Sam. *The mindset of teachers capable of fostering resilience in students*. Canadian Journal of School Psychology. 2008/1. 114–126.p. <https://doi.org/10.1177/0829573508316597>
- [10] BRITT, Julia. *Teacher-student relationships and student achievement in grades six and seven mathematics*. (Doctoral dissertation). 2013. <https://digitalcommons.liberty.edu/doctoral/706>, Utolsó megtekintés: 2021. 05. 31.
- [11] MORVAI Laura. *A nevelési értékrangsorok a nem, az iskolafenntartó és a vallásosság keresztmetszetében*. In. Pusztai Gabriella, Morvai Laura: *Pálya-modell. Igények és lehetőségek a pedagógus-továbbképzés változó rendszerében*. Nagyvárad-Budapest, Partium Könyvkiadó, Personal Problems Solution, Új Mandátum Könyvkiadó, 156-168.p.
- [12] HERCZ, Mária. *Pedagógusideáloktól a pedagógiai professzionalizmusig*. In: Hercz Mária (szerk.): *Pályakezdő óvodapedagógusok túlélőkészlete*. Szegedi Tudományegyetem, Szeged. 1. modul 2. fejezet, 2015. http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Plyakezd_vodapedagogusok_tilkszleteV3/tartalomjegyzk.html Megtekintés ideje: 2021. augusztus 05.
- [13] HERCZEGH, Judit. *Az iskolai életvilág*, Új Pedagógiai Szemle, 2006/7-8, 124-134.p.
- [14] PUSZTAI, Gabriella: *A vallásosság nevelésszociológiája*. Kutatások a vallásos nevelésről és egyházi oktatásról. 2020. Gondolat Kiadó, Budapest
- [15] DRONKERS, Jaap. és RÓBERT Péter. *A különböző fenntartású iskolák hatékonysága: nemzetközi összehasonlítás*. Educatio, 2005.,3. sz. 519-537. Egyházak és oktatás. (tematikus szám)
- [16] PUSZTAI Gabriella. *A társadalmi tőke és az iskola*, Új Mandátum Könyvkiadó, 2009 Budapest
- [17] BREZSNYÁNSZKY László, VINCZE Tamás, HOLIK Ildikó. *Iskola-alternatívák a huszadik században*, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen
- [18] SUPLICZ Sándor. *Tanárok pszichológiai jellemzői diákszemmel*, Doktori értekezés, Debreceni Egyetem BTK, Debrecen, https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/161946/Suplicz_Sandor_Ertekezes-2012t.pdf?sequence=5, Utolsó megtekintés: 2021. 08. 17.
- [19] KOTSCHY Beáta. *A keresztény pedagógus és iskola egy kérdőíves vizsgálat tükrében*. Vigilia. 2000/5. 345-353.p.
- [20] MARTON Eszter. *Mit hoztam, mit vinnék? A szülők iskolával kapcsolatos elvárásai*. In.: Tóth (2016): *Új kutatások a neveléstudományokban*
- [21] HUNYADY Györgyné, M. NÁDASI Mária. *Szülők és gyerekeik iskolaképe*, In.: *Az iskolakép változatai és változásai*, 2014. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 95-112.p
- [22] BACSKAI Katinka. *Református iskolák tanárai*, Magyar Pedagógia, 2008/4, 359-378 p.
- [23] SANTIAGO, Paulo. *Teacher Demand and Supply. Improving Teaching Quality and Addressing Teacher Shortages*. OECD Education Working Papers, No. 1, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/232506301033>, 2021. 08. 17. (A hatodik fejezet megjelent magyarul Saád Judit fordításában az Új Pedagógia Szemle 2006. decemberi számában)